

УДК 332.122:338.2:330.34

DOI: 10.60022/3(5)-48S

Пасічник Юрій Васильович

доктор економічних наук, професор
головний науковий співробітник відділу соціально-економічного розвитку сільських територій
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Україна

Pasichnyk Yurii

Doctor of Economics, Professor
Chief Researcher, Department of Socio-Economic Development of Rural Areas
National Research Center «Institute of Agrarian Economics», Ukraine
ORCID: 0000-0001-9742-1378

Сукач Олена Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент
професор кафедри фінансів
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, Україна

Sukach Olena

PhD in Economics, Associate Professor,
Professor of the Department of Finance
Rauf Ablyazov East European University, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7150-0262

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ З УРАХУВАННЯМ ФІНАНСОВОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ

Анотація. У статті обґрунтовано теоретико-методологічні засади сталого розвитку сільських територій як комплексної системи, що базується на органічному поєднанні економічних та соціальних інтересів. Проаналізовано сутність сталого розвитку через компоненти адаптивності сільських громад до сучасних світових викликів та інституційних трансформацій. Наголошено на важливості фінансової складової, яка виокремлюється як фундаментальна передумова самозабезпечення територій, що включає механізми бюджетної децентралізації, диверсифікацію джерел доходів та залучення інвестиційних ресурсів у агропромисловий сектор. Соціальний вектор дослідження охоплює проблематику відтворення людського капіталу, покращення якості сільської інфраструктури та забезпечення інклюзивного доступу до суспільних благ. У роботі систематизовано методологічні підходи до оцінки стійкості територій, що дає змогу інтегрувати фінансові індикатори із показниками соціального благополуччя. Обґрунтовано, що лише за умов синергії фінансової автономії та соціальної відповідальності можливе досягнення довгострокової стабільності сільських поселень. Сформовані теоретичні положення створюють підґрунтя для вдосконалення стратегічного планування розвитку територіальних громад в умовах ресурсної обмеженості та необхідності подолання депресивних явищ у сільській місцевості.

Ключові слова: сталий розвиток, сільські території, фінансова складова, соціальна сфера, децентралізація, інвестиційний потенціал, людський капітал.

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT CONSIDERING FINANCIAL AND SOCIAL COMPONENTS

Abstract. The article examines the theoretical and methodological foundations for ensuring the sustainable development of rural territories under the conditions of postmodern transformations, wartime challenges, and European integration processes in Ukraine. It is substantiated that the current state of rural territories is characterized by increasing structural disparities, depopulation, deterioration of social infrastructure, a low level of economic diversification, and insufficient financial self-sufficiency of territorial communities. It has been established that traditional approaches to rural development, primarily focused on agricultural production, have exhausted their potential and fail to ensure the systemic sustainability of territories, as they insufficiently account for social, institutional, and spatial development factors. Based on the research findings,

the expediency of revising theoretical and methodological approaches to sustainable development through the integration of financial self-sufficiency instruments, mechanisms of social reproduction, and institutional interaction has been substantiated. A synergistic model of sustainable rural development is proposed, based on the mutual reinforcement of financial-economic, socio-humanitarian, institutional-managerial, and spatial resilience components. It is proved that the financial stability of territorial communities should not be regarded as an end in itself but rather as an instrument for enhancing social security, developing human capital, and increasing the investment attractiveness of territories. It has been established that the synergistic effect of the proposed model is manifested through a mechanism of positive self-reinforcement, whereby the financial autonomy of a community contributes to the development of social infrastructure, entrepreneurship, and human potential, thereby ensuring the long-term sustainability of rural territories. The practical significance of the study lies in the possibility of applying the proposed approaches in the development of local development strategies, the improvement of fiscal decentralization mechanisms, and the implementation of post-war recovery programs for rural territories in Ukraine.

Keywords: *sustainable development, rural territories, financial component, social sphere, decentralization, investment potential, human capital.*

Постановка проблеми. В умовах сучасної трансформації з її негативними характеристиками, етап розвитку української економіки супроводжується посиленням нерівномірності функціонування територіальних одиниць, де сільські території опиняються у найбільш вразливому становищі. Незважаючи на низку нормативно-правових актів, дотичних до сталого розвитку, реальний стан більшості сільських громад характеризується поглибленням деструктивних процесів, зокрема депопуляцією, занепадом соціальної інфраструктури та низькою диверсифікацією економічної діяльності. Традиційні теоретичні підходи, що фокусувалися виключно на пріоритетному аграрному виробництві, вичерпали свій ресурс і не спроможні обґрунтувати досконалих процесів, які б забезпечили системну стійкість територій.

Вагомою проблемою у цьому контексті постає відсутність цілісної теоретико-методологічної бази, яка б дала змогу гармонізувати фінансову спроможність громад із їхніми соціальними потребами. Також зауважимо, що фінансова складова часто подається відірвано від гуманітарного аспекту, що призводить до неефективного розподілу ресурсів та ігнорування людського капіталу як головного чинника зростання. Водночас соціальна напруженість у сільській місцевості, зумовлена безробіттям та обмеженим доступом до базових послуг, є суттєвою перепорою для будь-якої суспільної ініціативи.

Саме тому у теперішніх умовах актуалізується наукова і практична потреба у перегляді методологічних засад сталого розвитку через механізми інтеграції фінансових інструментів самодостатності та практики соціального відтворення. Невизначеність оптимальних механізмів взаємодії між органами державної влади, місцевим самоврядуванням, фінансовими ресурсами, місцевими бюджетами та приватним капіталом у поєднанні із соціальною апатією сільського населення, створює комплексні перепони, які перешкоджають реалізації концепції сталого розвитку на рівні конкретних територіальних громад. Отже, існує об'єктивна необхідність поглибленого наукового пошуку нових теоретико-методологічних засад, де фінансова стабільність виступатиме фундаментом для соціального прогресу сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на особливу актуальність цієї проблематики, українські науковці розлого висвітлювали окремі проблеми теоретико-методологічного забезпечення сталого розвитку сільських територій. Ці питання та напрями подолання відповідних проблем викладено у працях таких учених, як Симоненко Л., Іванюк О., Плотнікова М. [1], Байдала В., Гаврилук В. [2], Рибіна Л. [3], Ткачук В., Давидюк М. [4], Скорик М. [5], Беженар І., Скиба Г., Кравченко С. [6], Нагернюк Д., Непочатенко О. [7], Козак М. [8], Корженівська Н., Чорнобай Л. [9], Лопушняк Г., Шандар А. [10]. У цих працях охоплено актуальні теми зазначеного дослідження, включаючи аналіз державної політики сталого розвитку, фінансової автономії та бюджетної децентралізації, соціально-економічної стійкості сільських поселень, методології оцінки соціальної складової сталого розвитку тощо. Водночас, залишаються окремі теоретичні проблеми, які не отримали належного наукового вирішення, зокрема: відсутність цілісної методики оцінки сталого розвитку, яка б збалансовувала фінансову прибутковість агрохолдингів із соціальними потребами громад; недосконалість механізмів податкової самодостатності сільських громад; не отримало обґрунтування питання депопуляції та стимулювання несільськогосподарського бізнесу; бракує теоретичного обґрунтування інструментів відновлення територій після бойових дій і адаптації українських соціальних стандартів до вимог спільної аграрної політики ЄС. Значущість невирішених проблем для України залишається надзвичайно важливою в умовах війни в Україні та майбутньої євроінтеграції, що потребує подальших наукових досліджень.

Метою статті є обґрунтування та подальше удосконалення теоретико-методологічних підходів щодо забезпечення сталого розвитку сільських територій з урахуванням синергії їх фінансової спроможності та соціальної стабільності із збалансуванням економічних інтересів суб'єктів господарювання та потреб територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. Умови воєнних і післявоєнних викликів формують принципово нові «правила гри» для сільських територій, де попередні теоретичні підходи щодо засад сталого розвитку сільських територій не просто стають неефективними, а перетворюються на гальмо їх розвитку. В умовах нелінійності глобальних процесів та посилення регіональної диспозиції українські сільські громади опинилися в епіцентрі структурної кризи, що вимагає негайного переосмислення теоретико-методологічних засад їхнього існування. Традиційне сприйняття села виключно як джерела сировини та територіального базису для агрохолдингів призвело до виникнення стійких «інституційних пасток». У цих пастках високі показники експорту у аграрних гігантів жодним чином не трансформуються у якість життя місцевого населення, створюючи ілюзію економічного зростання на тлі реальної соціальної деградації. У теперішніх умовах методологічна складність полягає у відсутності науково-обґрунтованого концептуального підходу, який би дав змогу формувати фінансову самодостатність не як самоціль, а як інструмент соціального відтворення та просторової резильєнтності.

Фінансова складова цього розвитку в теперішніх умовах повинна базуватися на принципах справедливості та територіального розподілу капіталу. Поточна ситуація характеризується глибокою асиметрією: ресурси сільських громад (земля, вода, кадри) використовуються для генерації прибутків, які згодом акумулюються у великих фінансових центрах через механізми юридичної реєстрації великих підприємств за межами сільських територій. Це призводить до вимивання обігових коштів із місцевих бюджетів, роблячи громади критично залежними від державних дотацій. Теоретичне обґрунтування нової фінансової моделі має передбачати перехід до системи «фінансового замикання», де значна частина доданої вартості залишається у місці її створення. Під «фінансовим замиканням» пропонується розуміти процес концентрації та циркуляції фінансових ресурсів у межах обмеженого економічного середовища, за якого інвестиційні ресурси та фінансові інструменти втрачають здатність до ефективного перерозподілу між секторами економіки, що призводить до зниження рівня фінансової інклюзії, посилення асиметрії доступу до капіталу та формування диспропорцій соціально-економічного розвитку (рис. 1).

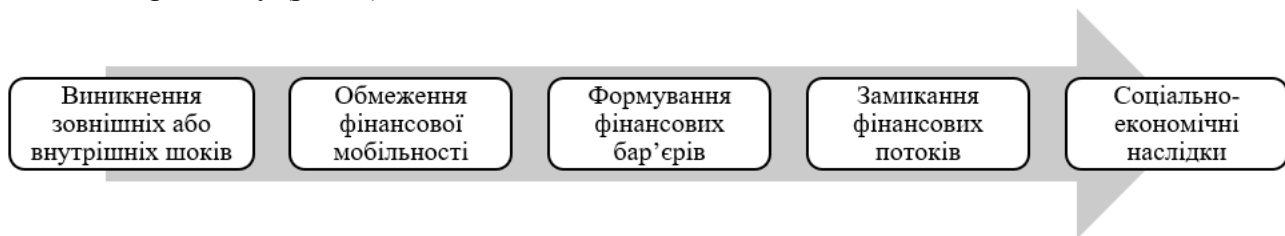

Рис. 1. Механізм фінансового замикання
Джерело: авторська розробка

Це вимагає впровадження інноваційних фінансових інструментів, таких як місцеві фонди розвитку, механізми пільгового кредитування для диверсифікованого малого бізнесу та стимулювання енергетичної незалежності через децентралізовані проекти з переробки біомаси та побутових відходів. Фінансова стійкість має стати фундаментом, на якому будується соціальна безпека, дозволяючи громаді самостійно інвестувати в модернізацію інфраструктури, не очікуючи зовнішніх вливань.

Зокрема, соціальна складова сталого розвитку набуває ознак найвищого пріоритету, оскільки саме людський капітал визначає здатність території до інновацій та виживання в кризових умовах. Наразі відбувається посилення соціально-економічної нерівності між регіонами, яка проявляється у відсутності дієвих механізмів для вирівнювання розвитку, що призводить до зростання відмінностей між розвинутими та депресивними регіонами, особливо у сільських, острівних, прикордонних і промислово-транзитивних територіях [11].

Сучасні підходи щодо соціального відтворення повинні включати не лише підтримку існуючої мережі шкіл та лікарень, а й створення нових «точок інтелектуального тяжіння». Це передбачає цифровізацію сільського простору, подолання «цифрового розриву» та формування інклюзивного середовища для ветеранів, осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб. Соціальна стабільність територій напряму залежить від здатності органів місцевого самоврядування інтегрувати різні соціальні групи в єдиний процес прийняття рішень, долаючи відчуженість людини від результатів своєї праці. Синергетичний ефект виникає тоді, коли фінансові ресурси громади спрямовуються на розвиток специфічних соціальних компетенцій населення, що, своєю чергою, підвищує інвестиційну

привабливість території.

Значного значення набуває також інституційна взаємодія між державою, бізнесом та громадою. В умовах євроінтеграційних трансформацій українська модель сільського розвитку має адаптуватися до принципів Спільної аграрної політики ЄС, де пріоритет зміщується від підтримки виробництва до підтримки територій та екологічних стандартів. Це означає, що соціальна відповідальність бізнесу має трансформуватися із добровільних актів благодійності у законодавчо закріплені та економічно вигідні практики участі у житті громад. Наукове обґрунтування такої взаємодії базується на теорії стейкхолдерів, де кожен учасник ринку розуміє свою довгострокову вигоду від стабільного та багатого соціального середовища. Лише через гармонізацію економічних інтересів великих агровиробників із потребами локальних екосистем та громад можна досягти системної стійкості. Просторова резильєнтність, як нова категорія сталого розвитку, вимагає розробки таких моделей та форм управління сільським розвитком, що дадуть змогу сільським територіям не просто виживати, а динамічно розвиватися, зберігаючи свою унікальну ідентичність. Це вимагає нових методів моніторингу та оцінки, які б визначали не лише рух грошових потоків, але й рівень соціального задоволення, стан екологічного капіталу та готовність громади до колективної дії для забезпечення стійкого розвитку.

Отже, забезпечення сталого розвитку сільських територій потребує переходу від фрагментарного підходу до комплексної інтегрованої моделі, яка поєднує фінансову самодостатність, соціальне відтворення, інституційну взаємодію та просторову резильєнтність. Традиційна модель, що орієнтувалася переважно на аграрне виробництво як основу економічного зростання, більше не відповідає сучасним викликам, оскільки не забезпечує належного рівня соціальної інтеграції та територіальної збалансованості.

Відтак, доцільним є впровадження синергетичної моделі сталого розвитку сільських територій, яка ґрунтується на принципі взаємного посилення фінансової спроможності громади та соціальної стабільності населення. Її концептуальна логіка полягає в тому, що фінансові ресурси не є кінцевою метою розвитку, а виступають базовим інструментом соціального відтворення людського капіталу, тоді як соціальна стабільність створює передумови для економічної активності та інвестиційної привабливості території (рис. 2). Основною функцією фінансово-економічного блоку є забезпечення ефекту фінансового замикання, коли значна частина доданої вартості залишається в межах територіальної громади та спрямовується на її внутрішній розвиток.

Рис. 2. Синергетична модель сталого розвитку сільських територій
Джерело: сформовано авторами

Соціально-гуманітарний блок передбачає формування якісного людського капіталу та соціальної стійкості територій. У межах інституційно-управлінського блоку формується система багаторівневого врядування, заснована на принципах партнерства, субсидіарності, інклюзивності та відповідальності бізнесу перед територіями присутності. У межах запропонованої моделі фінансова спроможність громади не розглядається виключно як інструмент накопичення ресурсів чи збільшення бюджетних надходжень. Її функціональне призначення полягає у створенні передумов для соціального відтворення людського капіталу та забезпечення стійкості території. Водночас соціальна стабільність виступає катализатором економічного розвитку, оскільки високий рівень соціальної інтеграції населення, довіри до місцевих інституцій та доступності соціальних послуг сприяє формуванню сприятливого інвестиційного середовища та підвищує підприємницьку активність.

Синергетичний ефект моделі проявляється через механізм взаємного посилення компонентів розвитку. Так, зростання фінансової автономії громади дає змогу збільшувати інвестиції у соціальну інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я та цифровізацію сільського простору. Це, своєю чергою, знижує міграційні настрої населення, стимулює зайнятість та формує сприятливе середовище для розвитку малого підприємництва. Розвиток місцевого бізнесу збільшує податкові надходження, що повторно підсилює фінансову базу громади. У результаті виникає ефект позитивного самопідсилювального циклу, за якого кожен наступний етап розвитку створює додаткові ресурси для подальшого соціально-економічного зростання.

Синергія також формується через інституційну взаємодію між державою, бізнесом і територіальною громадою. За умов належного управління місцеві органи влади можуть забезпечити координацію економічних інтересів аграрного бізнесу із соціальними потребами населення. Залучення приватного капіталу до реалізації локальних проєктів інфраструктурного, енергетичного чи соціального характеру створює ефект мультиплікації, коли вигоди від інвестицій отримують не лише суб'єкти господарювання, а й місцеве населення через створення робочих місць, розвиток соціального середовища та покращення якості життя.

Особливого значення синергетичний ефект набуває в умовах війни та післявоєнного відновлення України, коли сільські території стикаються з посиленням демографічної кризи, руйнуванням інфраструктури та дефіцитом інвестиційних ресурсів. У цьому випадку просторова резильєнтність стає не просто елементом моделі, а механізмом адаптації територій до кризових викликів. Здатність громади швидко мобілізувати внутрішні ресурси, інтегрувати ветеранів, внутрішньо переміщених осіб і стимулювати нові форми зайнятості істотно підвищує її довгострокову стійкість.

Отже, сталий розвиток сільських територій є результатом не окремих економічних чи соціальних заходів, а збалансованої взаємодії чотирьох ключових складових: фінансової спроможності, соціальної стабільності, інституційної взаємодії та просторової резильєнтності, а відсутність або слабкість хоча б одного з компонентів знижує ефективність функціонування всієї системи, оскільки сталий розвиток є результатом їх одночасної та збалансованої взаємодії.

Висновки. Сучасний стан розвитку сільських територій характеризується поглибленням структурних диспропорцій, посиленням соціально-економічної нерівності, депопуляційними процесами, зниженням якості соціальної інфраструктури та недостатнім рівнем фінансової самодостатності територіальних громад. Відтак, традиційні підходи до розвитку сільських територій, орієнтовані переважно на аграрно-виробничу модель, вичерпують свій потенціал і не забезпечують комплексного вирішення соціальних та інституційних проблем.

Сталий розвиток сільських територій формується як результат збалансованої взаємодії цих компонентів, де фінансові ресурси спрямовуються на розвиток людського потенціалу, а соціальна стабільність дотично стимулює економічну активність та інвестиційну привабливість території. Синергетичний ефект запропонованої моделі проявляється через механізм позитивного самопідсилення, коли зростання фінансової автономії громади сприяє розвитку соціальної інфраструктури, підвищенню зайнятості та активізації місцевого підприємництва, що генерує нові ресурси для подальшого розвитку. Важливою умовою забезпечення сталого розвитку є посилення інституційної взаємодії між державою, органами місцевого самоврядування, бізнесом та громадою на засадах партнерства, соціальної відповідальності та інклюзивності управління. В умовах післявоєнного відновлення та адаптації до стандартів Європейського Союзу особливого значення набуває формування просторової резильєнтності сільських територій як здатності адаптуватися до кризових викликів, відновлювати внутрішній потенціал і забезпечувати соціальну згуртованість населення.

Література

1. Симоненко, Л., Іванюк, О., Плотнікова, М. Сталий розвиток сільських територій у сучасних умовах: соціально-економічний й екологічний аспекти. *Український економічний часопис*. 2024. №4.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-4-11>. (дата звернення: 23.03.2026).

2. Байдала, В., Гаврилук, В. Сталый розвиток сільських територій крізь призму стратегічних пріоритетів малих форм господарювання. *Економіка та суспільство*. 2025. №78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-111>. (дата звернення: 23.03.2026).

3. Рибіна, Л. Роль публічних фінансів в розвитку фінансової інклюзії як фактору забезпечення стійкого розвитку сільських територій. *Сталый розвиток економіки*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-28>. (дата звернення: 30.03.2026).

4. Ткачук, В., Давидюк, М. Методологічне забезпечення дослідження процесів становлення економічного механізму сталого розвитку сільських територій: трансформація підходів та етапи формування. *Економіка та суспільство*. 2025. №78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-45>. (дата звернення: 03.03.2026).

5. Скорик, М. Європейський досвід забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій. *Сталый розвиток економіки*. 2024. №50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-29>. (дата звернення: 02.04.2026).

6. Беженар, І., Скиба, Г., Кравченко, С. Аналітична оцінка розвитку сільських територій. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/65-8>. (дата звернення: 04.04.2026).

7. Нагернюк, Д., Непочатенко, О. Проблеми та перспективи розвитку сільських територій в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 27. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-37>. (дата звернення: 23.03.2026).

8. Козак, М. Організаційно-економічний механізм розвитку сільських територій. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2021. 298(5(2)). С., 291-296. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(2\)-49](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-49). (дата звернення: 23.03.2026).

9. Корженівська, Н., Чорнобай, Л. Соціально-економічні проблеми сталого розвитку сільських територій. *Економіка та суспільство*. 2024. №69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-18>. (дата звернення: 30.03.2026).

10. Лопушняк, Г., Шандар, А. Стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку сільських територій України. *Evropský časopis ekonomiky*. 2020. Т. 6, №1. С. 51–58. (дата звернення: 30.03.2026).

11. Пасічник, Ю., Сукач, О. Фінансова підтримка зайнятості у сільському господарстві Європейського Союзу. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, 2025. 1(11). С. 382–395. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-11-382-395> (дата звернення: 02.04.2026).

References

1. Symonenko, L., Ivaniuk, O., Plotnikova, M. (2024) Stalyi rozvytok silskykh terytorii u suchasnykh umovakh: sotsialno-ekonomichnyi y ekolohichnyi aspekty [Sustainable development of rural territories in modern conditions: socio-economic and ecological aspects]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, no. 4. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-4-11> (accessed March 23, 2026).

2. Baidala, V., Havryliuk, V. (2025) Stalyi rozvytok silskykh terytorii kriz pryзму stratehichnykh priorytetiv malykh form hospodariuvannia [Sustainable development of rural territories through the prism of strategic priorities of small-scale farming]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-111> (accessed March 23, 2026).

3. Rybina, L. (2024) Rol publichnykh finansiv v rozvytku finansovoi inkluzii yak faktoru zabezpechennia stiikoho rozvytku silskykh terytorii [The role of public finance in the development of financial inclusion as a factor in ensuring sustainable development of rural territories]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-28> (accessed March 30, 2026).

4. Tkachuk, V., Davydiuk, M. (2025) Metodolohichne zabezpechennia doslidzhennia protsesiv stanovlennia ekonomichnoho mekhanizmu staloho rozvytku silskykh terytorii: transformatsiia pidkhodiv ta etapy formuvannia [Methodological support for studying the formation processes of the economic mechanism of sustainable rural development: transformation of approaches and stages of formation]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-45> (accessed March 3, 2026).

5. Skoryk, M. (2024) Yevropeiskyi dosvid zabezpechennia staloho ekonomichnoho rozvytku silskykh terytorii [European experience in ensuring sustainable economic development of rural territories]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-29> (accessed April 2, 2026).

6. Bezhenar, I., Skyba, H., Kravchenko, S. (2021) Analitychna otsinka rozvytku silskykh terytorii [Analytical assessment of rural territory development]. *Naukovi pratsi MAUP. Ekonomichni nauky*. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/65-8> (accessed April 4, 2026).

7. Naherniuk, D., Nepochatenko, O. (2021) Problemy ta perspektyvy rozvytku silskykh terytorii v Ukraini [Problems and prospects of rural territory development in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 27.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-37> (accessed March 23, 2026).

8. Kozak, M. (2021) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm rozvytku silskykh terytorii [Organizational and economic mechanism of rural territory development]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 298, no. 5(2), pp. 291–296. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(2\)-49](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-49) (accessed March 23, 2026).

9. Korzhenivska, N., Chornobai, L. (2024) Sotsialno-ekonomichni problemy staloho rozvytku silskykh terytorii [Socio-economic problems of sustainable rural development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-18> (accessed March 30, 2026).

10. Lopushniak, H., Shandar, A. (2020) Stratehichni napriamy zabezpechennia staloho rozvytku silskykh terytorii Ukrainy [Strategic directions for ensuring sustainable development of rural territories in Ukraine]. *Evropský časopis ekonomiky*, vol. 6, no. 1, pp. 51–58 (accessed March 30, 2026).

11. Pasichnyk, Yu., Sukach, O. (2025) Finansova pidtrymka zainiatosti u silskomu hospodarstvi Yevropeiskoho Soiuzu [Financial support for employment in agriculture of the European Union]. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, vol. 1, no. 11, pp. 382–395. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-11-382-395> (accessed April 2, 2026).

Отримано: 24.04.2026

Прийнято до публікації: 10.05.2026

Опубліковано: 15.05.2026